

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

Het VII. Capittel. Van de authoriteyt der H.H. Out-Vaderen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

Boosheyte van sommighe. *Epistol. 90. ad Innocent. Pap. Rom.*

Waerom lust gheschreven naer Roomen? waerom niet naer Antiochien, ofte Alexandrien, daer den eersten Bisschop een Apostel gheweest was/soo wel als te Roomen? etc.

HET VII. CAPITTEL.

Van de autoriteyt der H.H. Out- Vaderen.

Aengaende dese materie komt de Room-
sche Kercke over een / mer het gheboelen
van Augustinus in dese volghende stuc-
ken.

Het eerste, dat de authoriteyt vande Out-va-
ders ghewichtich is oock om de ketterijen te
stutten.

Het tweede, dat de verklaringhe vande Scri-
pture moet ghehaelt worden vande Out-va-
ders.

Het derde dat de Out-vaders rechtsinnighe
Rechtens sijn in de verschillen der Naekomel-
ghen.

Het vierde dat het Christelijck volck toe-
staet te volghen de authoriteyt vande Va-
ders.

Het vijfde dat de ketteren/indien sy ghenesen
willen worden / moeten wederkeeren tot het
gheloof/ en religie der Out-vaderen.

Laet ons Augustinum van elck stuc in t' be-
sonder hoozen spreken Dat het eerste stuc he-
langht/daer van spreekt hy *lib. 2. contra Iulian sub fi-
nem.*

Wy hebben seyt hy /hier voorghestelt een groote
menichte van Heyligen, die voor ons Bisschoppen ghe-
weest

Van d'authoriteyt der HH. Oudt-Vaderen. 445
veest sijnde, niet alleen met woorden, als sy leefden,
maer oock met schriften, het Catholijcke gheloove vro-
melijck hebben beschermt, op dat sy, o Pelagianen! uwe
argumenten souden te niet doen: Ghylieden seght: Indien
Godt de menichen schaept, sy en connen met gheen quaet
gheboren worden: Indien het houmelijck goet is, daer en
can niet quaets uyt spruyten, &c. Wy segghen hier op,
dat Godt schepper der menschen is, ende dat het houwe-
lijck goet is, &c. Dit hebben wy bewesen met d'authori-
teyt vande Heylighen Catholijcken, die het selve segghen
met ons: Soodanighe, ende soo groote mannen, nae't Ca-
tholijck gheloove, t welck de heele wereldt deur is ver-
breydt, segghen dat het waerachtigh is, op dat uwe broo-
te, ende bedrieghelijcke nieuwicheyt, vermorselt werde
door de authoriteyt alleen vande ghene, vande welcke de
waerheyt selve gheuyghet, dat sy door haer spreeckt.

**Merckt dat Augustinus seght / dat de kercken
vermorselt werden dooz de authoriteyt van
de HH. Vaders / ende dat Godt dooz haer
spreeckt.**

Item. de Nupt. & Concup. lib. 2. cap. 29. Wat sal ick
segghen seydt hy / van de uytlegghers der HH. Schriften
die in de Catholijcke Kercke ghefloereert hebben? Wy sijn
bereyt, met die mannen, ende met de Kercke Christi, in
de vast ghestelde outheyt van dit gheloove, alle vermale-
dijdinghen, ende verwijtinghen te verdraghen, liever als
ghepresen te worden door de welsprekentheyt der *Pela-
gianen*.

Item lib. 1. contra Iulian, cap. 2. Mae dat hy booz
ghestelt heeft de leeringhen vanden H. Irenaeus, Cy-
prianus, Retitius, ende Olympius, soo bzaeght hy: Hebt
ghy yet t'ghene ghy teghen ons schijnt te segghen, t'welck
ghy niet en moet segghen teghen dese Vaders?

T'is een Catholijck gheloove van alle, met het welcke
sy met het herte ghelouven, ende mont belijden, dat door
eenen mensche de sonde is in de werelt ghecomen, inden
welcken alle menschen ghesondicht hebben, ende met
dese Catholijcke outheyt werpense om verre alle uwe
nieuwe presumptien. Hoort noch (t'welck u noch meer
can beweghen, en stooren, Godt gawe dat het u kost be-
terren)

teren) dien wackeren beschermer vande Catholijcke Kercke teghen de kettters, den H. Hilarius een Franſch Biſſchop, hoort wat hy ſeyt wanneer hy handelt van't vleech Christi, &c. Hoort noch eenen anderen uytne- menden Godts Dienaer den H. Ambroſium, die ick eere als Vader: Gaet nu henen, ende verſiert dat ghy niet en weet wat ſy ſegghen, ende beſtrijdt ſoo veele, ende ſoo groote leeraers vande H. Kercke.

Item. *Op deſe ſelbe plaetſe teghen Iulianum.* Onderwerpt uwe Pelagiaenſche tonghe aen ſoo vele Catho- lijcke tonghen, ende uwen laſterighen mont, aen ſoo veele eerweetighe monden.

Item. *ibidem:* Ghy wort over al overtuyght; de ghe- tuygheniſſen vande HH. Vaders ſijn claerder als e'licht. Siet in wat eene vergaderinghe dat ick u hebbe ghebracht. ghy hebt hier *Ambroſius* Biſſchop van *Milanen*, den welen- ken uwen Meester *Pelagius*, ſoo ghepreſen heeft, dat hy ſeyde, dat in ſijne boecken namelijk uytſack het ROOMSCH GHELOOVE, Wiens ſuyvere uytlegghin- ghen vande ſchrifturen, oock Partije ſelve niet en ſoude durven berispen. Ghebt hier *Ioannes* Biſſchop van *Conſtan- tinopelen*, die ghy ſtelc in't ghetal der gheleerden eade Hey- lighen, als een van de uytſtekenſte. Ghebt hier *Baſilium*. Ghebt hier noch andere, welckers eenſtemmigheyt u ſou- de moeten bewegen.

Item. *ibidem:* T'en ſijn niet alleen kinders, maer oock Vaders der Kercke, Sy ſijn uyt dat ghetal vande welcke voorſeyt is: *Voor de Vaders ſijn u kinders gheboren, ghy ſult ſe tot Princen ſtellen over de heele wereldt*: De kinders zijn herboren om gheleert te worden, de Vaders ſijn ghe- maeckt om te leeren.

Wat aengaet het tweede ſtuck, daer han ſpreect *Augustinus lib. de moribus Eccles cap. 4.* Wie iſſer oock middelbaer van verſtant, die niet lichtelijck en verſtaet, dat de uytlegghinghe der ſchrifturen, van die moet ghe- vraecht worden, die haer belijden te ſijn leeraers der ſel- ver? ende dat het ghebeuren can, iac dickwils ghebeurt, dat veele dinghen aen de ongheleerde ſchijnen ongherijmt te ſijn, de welcke, wanneer ſy van de Leeraers worden uyt gheleyt,

Van d'authoriteyt der HH. Oudt-vaderen. 447
gheleyt, soo veel te meer schijnen te prijzen te sijn, hoe sy
meer schenen verworpelijck te sijn.

Item *lib. 1. contra Crescon. cap. 33.* Anghesien dat de
heylighe Schrifture niet en can faelen; soo wie vreeft be-
droghen te worden door de duysterheyt van dese questie,
die gae de Kercke te raede, de welcke vande H. Schriftu-
re sonder eenighe twijffelachtigheyt ghehoont wort

Item *de duab. animab. cap. 7.* Als de spreuken vande
Schrifture schijnen malcanderen teghenstrijdigh te sijn,
wy sullen Meesters soecken, die de over-een komste thoo-
nen.

Volght nu het derde stuck hier van seght Augusti-
nus *lib. 2. contra Iulian. prope finem: Irenaus, Cyprianus, Re-
sicius, olympius, Hilarius, Ambrosius, Gregorius, Innocentius,
Ioannes, Basilius,* by de welcke ick stelle, oft u lief is, of
leedt, *Hieronymum*, op dat ick andere verswijghe die
noch niet ghestorven en sijn, strijcken vonnisse teghen u,
aengaende de erf-sonde van alle menschen.

Item *Ibidem:* Ghy seght, indien ick ghepraemt wier-
de door de macht der rechteren, soodanighe als ghy u
voorstelt, dat ick niet en soude weten wat doen, noch
waer henen gaen, als ick niet en soude connen vinden
waer mede ick uwe argumenten sou wederlegghen: Ick
weet wat ick sou doen, ick weet waer ick mijn toevlucht
sou nemen: Ick soude my beroepen vande Pelagiaensche
duyfternissen tot die soo clare Catholijcke lichten *Ambro-
sium, Cyprianum, &c.* t'ghene ick nu oock doe: Antwoort
ghy nu; wat sult ghy nu doen? waer sult ghy henen gaen?
Ick beroepe my vande *Pelagianen* tot die Vaders: tot wie
beroept ghy u? Maer ghy seght, t'welck ick oock toe-
stemme, dat de menichte der blinden niet en baet om iet
te vinden: sult ghy oock durven segghen dat die voor-
noemde Vaders sijn blindt gheweest? Heeft de lanckheyt
van tijde alles soo onder malcanderen ghemenghelt, ende
worden soo de duyfternissen licht, ende het licht duyster-
nissen ghenoeemt, dat *Pelagius, Celestinus, en Iulianus* siende
sijn, ende *Hilarius, Gregorius, Ambrosius* blinde? Ghy sult
my segghen, verre van daer, dat ick sou segghen, of
dencken dat dese mannen blindt sijn gheweest: Wel aen
overweecht dan hare sententie.

Item

Item *lib. 3. contra Iulian. cap. 17.* Wy stellen teghen de ydele, ende onheylighe nieuwigheyt van uwe dwaelighe, een Martelaer uyt Afriken *Cyprianum*, op dat wy souden bewijfen, dat wy het oudt gheloove beschermen.

Item *ibidem*: Ghy wort door de eenstemmigheydt der leeraeren soo van't Oosten, als van't Westen, nederghelyt.

Makende het vierde stuck, daer van heeft Augustinus eben clare gherupghenissen.

Voor eerst *lib. 2. contra Iulian. daer hy boorstelt veele spreuken uyt Ambrosius*, seyd hy: Wy moeten u lieden argumenten wederlegghen met de spreuken der Heylighen, de welcke het Christelijck volck moet stellen voor u lieden nieuwigheden, ende haer liever aenhanghen, als u lieden.

Item *lib. 4. contra duas Epist. Pelag. cap. 12.* Ick en hebbe niet alles connen, noch moeten verhalen, t'ghene *Cyprianus* ghestelt heeft in sijne brieven, uyt welcke blijktt, dat dit gheloove, t'welck wy houden, is het waerachtigh, ende waerlijck het Christelijck, ende Catholijck gheloove.

Item *lib. 2. contra Iulian.* Sijn dan *Irenaeus, Cyprianus, Reicius, Olympius, Hilarius, Gregorius, Basilius, Ambrosius, ende Ioannes, erghens van't ghespuy* der ghemeente? het sijn gheleerde, treffelijcke, heylighe Bisschoppen, ende dappere verweerders der waerheydt teghen de snaterende nieuwigheden: Ghy wilt een Bisschoppelijcke Synode vergadert hebben, om daer, over uwe leere ghevonnist te werden; Maer Godt selve stelt met goede orden, op verscheyden eeuwen, op verscheyden plaetsen, en tijden, soo het hem belijft, ende soo hy vonnist nut te sijn, ghetrouwe, ende veele uytnemender leeraers; Die siet ghy uyt verscheyden tijden, en lantschappen van't Oosten, en Westen, t'samen vergadert, niet op eene plaetse, tot de welcke de menschen souden connen varen, maer in eenen boeck, die varen can tot de menschen. Hoe veel te wenschelijcker souden u die RECHTERS moeten wesen, indien ghy het Catholijck gheloof hadt. Nu sijn sy u soo veel te vreeselijcker, om dat ghy

Van d'authoriteyt der HH. Oudt-vaderen. 449
ghy het Catholijck gheloove bestrijdt, het welck sy
met het sogh hebben ghesoghen, t'welck sy met de spij-
se hebben ghenomen, wiens sogh, ende spijsse sy aen
groote, ende cleyne hebben toeghedient, welck ghe-
loove sy oock, teghen de vyanden, oock teghen u lie-
den, eer ghy gheboren waert, vvaer door ghy oock o-
penbaer wordt, op het aldercrachtigste, ende alder-
claeifte hebben beschermt: Door sulcke Planters, be-
sproeyers, bouw meesters, Herders, ende Voester-hee-
ren is de Kercke ghegroeyt, nae de tijden der Aposte-
len. Door soodanighe spreuken dan, ende soo groote
authoriteyt vande Heylighen, sult ghy, door de berm-
hertigheydt Godts, ghenesen worden, t'welck ick wen-
sche, ofte vvel, daer van ick een grouvvel hebbe, in-
dien ghy hartneekich blijft in uwe dvvaesheyde, ghy en
sult gheene rechtters soecken, daer ghy uw' sake sout
schoon maecken, maer daer ghy soo veele HH. ende
uytnemende, ende vermaerde Leeraers vande Catholijc-
ke Waerheydt, *Irenaeum*, *Cyprianum*, *Ratissium*, ende
alle de reste hare medeghesellen, ende medeghenooten,
ende de heele gantsche Kercke *Christi*, sout beschuldi-
ghen. Teghen dese rasernije, sie ick dat men sal moe-
ten antwoorden aen uyve boecken, op dat het ghe-
loove van die Vaders teghen u werde beschermt, even
als het Euangelie beschermt wort teghen de goddeloose,
ende gheslaghen vyanden *Christi*.

Wat nu belanght het leste stuck, daer van hebt
ghy clare ghetuyghentissen in Augustino.

Eerst in de voorgaende spreuke op het leste/
daer hy duydelyck seyd dat Julianus, dooz
de spreuken der Oudt vaderen moest gheresou-
worden.

Ten tweeden *lib. 1. contra Iulian. Cap. 2* daer Augusti-
nus seght van sijn eyghen selven: Ick gheloove dat
de Oudt-vaders ghelooven, ick houde dat sy houden, ick
leere dat sy leeren, ick predike, dat sy prediken: Wijcke
Iuliane aen haer, ende ghy sult wijken aen my: Volghe
haren raedt, ende ghy sult my gheruyst laten: voort t'leste,
indien ghy, door haer, mijnen vrient niet en wilt wor-
den, ick bidde, dat ghy, door my, haren vyant niet en
wert,

¶ f

wert,

wert; en hoe en sult ghy t' niet worden, by soo verre ghy in die dwalinghe blijft steken? Vermoghen dan by u soo veel *Pelagius*, ende *Calastius*, dat ghy niet alleen, soo veele, ende soo groote leeraers van t' Catholijck geloove, soo oude beschermers, levende, ende doode, durft verlaten, maer oock de selve uytsehden voor Manicheen?

Wie en siet in al het boozgaende niet/hoe groot dat Augustinus acht de auctoriteyt der Out-vaderen? hy seght

Ten eersten, dat de leeringhen der ketteren dooz dese auctoriteyt wozt te niete ghedaen.

Ten tweeden, dat Godt dooz de Out-vaderen spreeckt.

Ten derden, dat hy lieber heeft met vermaleddijdinghen te volghen de verklaringhen bande Out-vaders op de Schrifsture / als gheprezen te worden bande ketters.

Ten vierden, hy schimpt met de Pelagianen, om dat sy de verklaringhen der Out-vaderen verwierpen.

Ten vijfden, hy seght dat de ketters souden moeten betweeght worden / om hare leeringhen te versacken / dooz d'eenstemmicheyt der Out-vaderen.

Ten seften, hy seght dat men de nptlegghinghen bande Schrifsture / moet vzaeghen bande ghene die haer belijden leeraers der selber te sijn.

Ten sevensten, hy seyt dat men Meesters moet soeken wanneer de spreuken bande Schrifsture schijnen teghen-strijdich te sijn, dit alles verstaende bande Out-vaders.

Ten achtsten, hy stelt de Out-vaders tot Retheters / om de verschillen te konnen lissen.

Ten neghensten, hy seght dat wy upt de Out-vaders moeten sien / of wy het oude gheloove hebben / ende het warachtich / Christelijck gheloove.

Ten thiensten, hy seght dat het Christelijck volck hare

Dat wy door de goeda wercken &c. 451
hare uytleggingen moet volghen:

Ten elften, dat de ketterg dooz de auzhoritept der Out-baderen moeten ghenesen worden/ ofte soo niet/dat sy hartneckich sijn.

Ten lesten, dat men het gheloobe der Out-baderen moet beschermen / eben ghelijck men het Euangelie beschermt.

Du kan een peder mensch sien / ten sy dat hy blindt zy/met wise het Augustious, in dese materie hout; ofte met de Roomsche Kercke, oft met Parijje.

HET VIII. CAPITTEL.

Dat wy door de goede wercken
eyghentlijck verdienen.

DE eerste ghetuygensse Augustini, raekende dese materie/ hebben wy *lib. 1. contra aduersar. legis Cap. 16.* T'is seer cleyne, seyt hy / dat wy gheuen in de aelmoessen, maer als het godtvruchtelijck wort ghegeuen, men becomt daer van een eeuwighe verdienste.

Ten tweeden *Homil. 14. ex 50.* Den Apostel seght, de heere, rechtveerdighe rechter sal my wederom gheuen de croone; soo is hy dan schuldich: wat sal hy wederom gheuen? hy sal dan geuen als rechtveerdighe rechter. Want hy en can, het werck ingesien wesende, den loop niet loochenen, die het werck insiet. Ick hebbe eenen goeden strijt ghestreden, is een werck. Ick hebbe mijnen loop volbracht, is een werck. Ick hebbe het gheloof behouden, is een werck, restteert de croone; tis eenen loon.

Ten derden *in Psal. 83.* Godt is schuldnaer vande croone, waer van schuldnaer heeft hy yet ontfangen? aen wie is Godt yet schuldich? siet, vvy sien, dat Paulus hem hout als schuldnaer; hy heeft bermerticheyt ghee.